

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **D.**, so sídlom v K., zastúpenej JUDr. P. F., advokátom v K., proti žalovanému **I. Z.**, bývajúcemu v K., zastúpenému JUDr. A. F., advokátom v K., o zaplatenie **23,47 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 16 C 386/2007, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 26. novembra 2013 sp. zn. 3 Co 100/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaného **o d m i e t a .**

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II platobným rozkazom z 10. augusta 2006 č. k. 30 Ro 697/2005-7 uložil žalovanému, aby do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu zaplatil žalobkyni sumu 23,47 € so 6 % ročným úrokom z omeškania od 30. marca 2005 do zaplatenia, nahradil trovy konania vo výške 17,10 € a trovy právneho zastúpenia vo výške 43,15 € právnenému zástupcovi žalobkyne, alebo aby v tej istej lehote podal odpor na tomto súde.

Uznesením z 19. januára 2007 č. k. 30 Ro 697/2005-19 Okresný súd Košice II zrušil platobný rozkaz Okresného súdu Košice II z 10. augusta 2006. V odôvodnení poznamenal, že platobný rozkaz nebolo možné žalovanému doručiť do vlastných rúk, preto vydaný platobný rozkaz podľa § 173 ods. 2 O.s.p. zrušil.

Okresný súd Košice II uznesením z 30. augusta 2007 č. k. 16 C 386/2007-23 ustanovil žalovanému opatrovníčku Vieru Hernández, zamestnankyňu Okresného súdu Košice II, pretože jeho pobyt je neznámy (§ 29 ods. 2 O.s.p.).

Okresný súd Košice II rozsudkom zo 4. októbra 2007 č. k. 16 C 386/2007-28 uložil

žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 23,47 € spolu s úrokom z omeškania 6 % ročne z dlžnej sumy od 30. marca 2005 až do zaplatenia a nahradiť trovy konania vo výške 59,75 €, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Rozhodnutie odôvodnil tým, že vykonaným oboznámením sa s listinnými dokladmi predloženými žalobkyňou, najmä služobným hlásením prepravného kontrolóra o porušení tarifných a prepravných podmienok zistil, že žalovaný 24. marca 2005 o 5.10 hod. cestoval mestskou hromadnou dopravou na električkovej linke č. R 7 bez platného cestovného lístka. Na výzvu kontrolného zamestnanca odmietol zaplatiť cestovné vo výške 0,23 € a sumu 23,24 € za porušenie mestského prepravného poriadku a Tarify MHD mesta Košice. Súd prvého stupňa mal teda za preukázané, že žalovaný cestoval dopravným prostriedkom bez platného cestovného lístka a je povinný uhradiť cestovné ako aj prirážku k cestovnému. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

Pri tomto rozsudku podal žalovaný osobne na súde prvého stupňa 21. januára 2013 odvolanie, tvrdiac, že opravný prostriedok podáva v zákonnej lehote, z dôvodov, že žalobkyňa vo svojom návrhu predložila nepravdivé a nepodložené skutočnosti.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaného uznesením z 26. novembra 2013 sp. zn. 3 Co 100/2013 odmietol odvolanie. Vyslovil, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že súdu prvého stupňa sa nepodarilo doručiť platobný rozkaz žalovanému na adresu označenú žalobkyňou v žalobe, t. j. M., z ktorej sa zásielka vrátila s označením, že adresát si zásielku v odbernej lehote neprevzal. Ďalej poznamenal, že súd prvého stupňa vyčerpal všetky možnosti zistenia, či je pobyt účastníka skutočne neznámy, pričom obsah spisu žiadnym spôsobom nenasvedčoval tomu, že by sa žalovaný mal zdržiavať na inej adrese ako v mieste trvalého bydliska. Uviedol, že je zrejmé, že žalovaný si nesplnil svoju povinnosť ohlásiť pobyt v zmysle zákona č. 135/1982 Zb. o hlásení a evidencii pobytu občanov príslušnému úradu, preto čiastočne aj sám žalovaný zapríčinil, že sa súdu nepodarilo zistiť miesto jeho pobytu. Podľa názoru odvolacieho súdu nemožno súdu prvého stupňa vytknúť, že ustanovil opatrovníka žalovanému, ktorého pobyt nebol známy. Ustanoveniu opatrovníka predchádzalo zisťovanie súdom, či sú splnené predpoklady pre tento postup v konaní, prípadne, či nie je namieste iné opatrenie. Podozrenie žalovaného, že žalobkyňa zámerne neoznámila súdu prvého stupňa adresu jeho bydliska je len hypotetické, pretože z konania žalobkyne nevyplýva, že by túto skutočnosť zatajila zámerne. Z obsahu oznámenia

príslušného Obvodného oddelenia Policajného zboru Košice – Západ z 31. októbra 2006 vyplynulo, že ani syn žalovaného M. Z. nemal vedomosť o tom, kde sa žalovaný t. č. zdržiaval. Rozsudok súdu prvého stupňa zo 4. októbra 2007 bol žalovanému účinne doručený cestou jeho opatrovníčky, ktorá bola v súlade s § 29 ods. 2 O.s.p. zákonným spôsobom ustanovená žalovanému, a preto 2. novembra 2007 uplynula žalovanému 15-dňová lehota pre podanie odvolania voči tomuto rozsudku. Odvolací súd podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. odmietol odvolanie žalovaného ako podané oneskorene. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, v ktorom žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a rovnako aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.). Znova zopakoval, že žalobkyňa o správnom mieste jeho pobytu vedela, resp. musela vedieť, a to z dôvodu skoršieho súdneho sporu vedeného proti jeho osobe s tou istou žalobkyňou na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 44 C 401/2005. Právny zástupca žalobkyne napriek tomu, že jeho správnu adresu poznal, postupoval v tomto konaní tak, že naďalej uvádzal jeho nesprávnu adresu, na ktorej sa nezdržiaval. Uvedeným spôsobom došlo k tomu, že o prebiehajúcom konaní a o vydanom rozsudku sa vôbec nedozvedel, žiadne predvolanie na pojednávanie neobdržal a rozsudok mu nebol doručený. Je presvedčený, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa sa v skutočnosti nestal právoplatným. O existencii súdneho konania sa dozvedel až na základe exekúcie, ktorá prebiehala podľa údajne právoplatného rozsudku. Na záver poznamenal, že za uvedenej situácie treba právny názor súdu, ktorý považoval za konkrétnych okolností ustanovenie opatrovníka za dôvodné a doručenie rozsudku opatrovníkovi za rozhodujúce, kvalifikovať ako celkom formalistický, popierajúci jeho právo ako účastníka konania brániť sa proti podanej žalobe v jej samej podstate.

Žalobkyňa sa k dovolaniu žalovaného písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu len v prípadoch, v ktorých to pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak odvolací súd a/ zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo odvolanie odmietnuté, ktoré nevykazuje žiaden zo znakov uznesenia podľa § 239 ods. 1, 2 O.s.p. Dovolanie preto podľa citovaných ustanovení prípustné nie je.

Vzhľadom na obsah dovolania a zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) prihliadnúť na existenciu procesných väd konania, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť rozhodnutia, skúmal odvolací súd prípustnosť dovolania aj podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia

nezakladajú. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných vád v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takej vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce tvrdenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z vymenovaných vád.

Dovolateľ tvrdí, že konanie je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorú existenciu vidí predovšetkým v tom, že žalobkyňa poznala správnu adresu jeho pobytu, čím mu svojim protizákonným konaním odňala možnosť konať pred súdom.

O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom ide vtedy, ak súd v priebehu konania neumožnil účastníkovi vykonať práva priznané mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Uvedená vada konania je dôsledkom porušenia práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces.

Podľa § 29 ods. 2 O.s.p. pokiaľ neurobí iné opatrenia, môže súd ustanoviť opatrovníka aj účastníkovi, ktorého pobyt nie je známy, ktorému sa nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine alebo ak je doručenie písomnosti v cudzine spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami, ktorý je postihnutý duševnou poruchou alebo ktorý nie je schopný zrozumiteľne sa vyjadrovať.

Citované ustanovenie upravuje osobitný inštitút zastúpenia na základe rozhodnutia súdu. Podľa tohto ustanovenia môže súd ustanoviť opatrovníka iba pre účely konania (ad hoc), ak zistí niektorý z dôvodov uvedených v § 29 ods. 2, napr. účastníkovi neznámeho pobytu, alebo účastníkovi, ktorý je síce prítomný, ale nie je schopný sa zrozumiteľne vyjadrovať, t. j. komunikovať so súdom (nemá tzv. postulačnú spôsobilosť), alebo sa nemôže z iných zdravotných dôvodov nielen na prechodnú dobu zúčastniť konania. Spoločným znakom všetkých uvedených prípadov je nutnosť zaistiť ochranu práv takého účastníka, kde súd zistí, že sa sám o svoje práva postarať nemôže. Ustanovenie opatrovníka pre konanie neznamená, že je účastník obmedzený vo svojej procesnej spôsobilosti, účastník sa môže sám kedykoľvek svojich procesných práv ujať za predpokladu, že bude toho schopný, a súd vtedy opatrovníctvo zruší.

Podstatou právnej úpravy nie je uľahčiť (zjednodušiť) súdu procesný postup, ale to, aby súdom ustanovený opatrovník hájil záujmy neprítomného účastníka. Účastníka, ktorého

pobyt nie je známy, opatrovník v konaní zastupuje, teda vykonáva procesné práva a povinnosti, ktoré by inak, keby sa konania zúčastnil mohol vykonať sám účastník. Opatrovník za účastníka koná v jeho mene s tým, že procesné následky konania postihujú priamo účastníka. V tomto smere je ustanovenie opatrovníka (zástupcu na základe rozhodnutia) rovnaké ako postavenie zástupcu na základe plnomocenstva (§ 24 až § 28 O.s.p.). Fakultatívne ustanovenie opatrovníka je krajným riešením a prichádza do úvahy až po tom, keď zlyhali všetky procesné možnosti, ako zabezpečiť práva osoby, ktorá z rôznych dôvodov nemôže pred súdom konať. O ustanovení opatrovníka súd rozhoduje uznesením, ktoré sa doručuje ustanovenému opatrovníkovi a účastníkovi v závislosti od toho, čo bolo dôvodom jeho ustanovenia (napr. účastníkovi, ktorý sa zo zdravotných dôvodov dlhodobo nemôže zúčastniť konania) a iba ustanovený opatrovník (ako zástupca účastníka neznámeho pobytu) má potom možnosť podať proti tomuto uzneseniu odvolanie (Zborník IV. str. 180), v ktorom môže namietat', že s ustanovením nesúhlasí.

V prejednávanej veci z hľadiska skutkového vychádzali súdy nižšieho stupňa z toho, že v konaní vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 16 C 386/2007 podmienky na ustanovenie opatrovníka žalovanému ako účastníkovi, ktorého pobyt nie je známy podľa § 29 ods. 2 O.s.p. boli v danom prípade splnené a všetky okolnosti boli zistené vyčerpávajúcim spôsobom. Podľa obsahu spisu v čase podania žaloby bol žalovaný prihlásený k trvalému pobytu na adrese M.. Keďže sa na uvedenej adrese nezdržiaval súd vykonal šetrenie cestou Ústrednej evidencie väzňov GR ZVJS, Registra obyvateľstva Slovenskej republiky, Miestneho úradu mestskej časti Košice – Západ, Okresného riaditeľstva evidencie obyvateľov Košice a cestou Obvodného oddelenia Policajného zboru Košice – Západ. Z vyjadrenia Obvodného oddelenia Policajného zboru Košice – Západ zistil, že žalovaný na adrese trvalého bydliska už viac ako dva roky nebýva, čo bolo potvrdené aj synom žalovaného M. Z., bývajúcего na X. poschodí v otcovom byte a pani G., bývajúcej na prízemí. Syn žalovaného nevedel uviesť, kde sa otec zdržiava. Lustráciou iná adresa nebola zistená. Z vyjadrenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru poriadkovej polície, oddelenia dokladov v Košiciach I, Miestneho úradu mestskej časti Košice – Západ a Registra obyvateľov Slovenskej republiky súd zistil, že žalovaný je prihlásený na trvalý pobyt na adrese M.. Podľa Ústrednej evidencie väzňov GR ZVJS žalovaný vo výkone väzby ani trestu v čase šetrenia nebol. Dovolací súd dospel k záveru, že postupom súdu prvého stupňa žalovanému nebola odňatá možnosť konať pred súdom, keď

súd prvého stupňa pre neznámy pobyt žalovaného správne aplikoval ustanovenie § 29 ods. 2 O.s.p. po tom, čo vyčerpal všetky dostupné možnosti na zistenie pobytu žalovaného.

K námietke žalovaného, že žalobkyňa poznala jeho správnu adresu dovolací súd uvádza, že žalobkyňa, resp. jej právny zástupca pri podávaní žaloby vychádzali z Hlásenia o porušení tarifných a prepravných podmienok z 24. marca 2005 (č. 1. 2), v ktorom prepravný kontrolór M. F. opísal údaje o cestujúcom z jeho občianskeho preukazu. V občianskom preukaze č. S. I. Z. (žalovaného) bola uvedená adresa M.. Žalobkyňa ani jej právny zástupca preto nemali dôvod zisťovať inú adresu žalovaného, napokon toto vykonal v rámci všetkých dostupných možností súd prvého stupňa. Nemožno podozrievať žalobkyňu z toho, že adresu, na ktorej sa žalovaný zdržiaval, zámerne súdu neoznámila. Je potrebné podotknúť, že žalobkyňa ako dopravný podnik vedie veľké množstvo súdnych konaní proti množstvu protistrán.

Možno teda uzavrieť, že dovolací súd nezistil skutočnosti, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. a keďže dovolanie nie je prípustné ani podľa § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok žalovaného odmietol podľa ustanovenia § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého uznesenia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní procesne úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd jej však právo na náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko trovy konania nevyčíslila (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. októbra 2014

JUDr. Viera Petříková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová